

Avdelningen för regler och behörighet
Jenny Gaudio
jenny.gaudio@socialstyrelsen.se

Regeringskansliet
Näringsdepartementet
103 33 Stockholm

Socialstyrelsens yttrande över betänkandet En förvaltning som håller ihop (SOU 2015:66)

Näringsdepartementets diarienummer: N2015/5090/EF

Sammanfattning

E-delegationens slutbetänkande innehåller resonemang på en mycket övergripande nivå och saknar konkreta förslag och därtill hörande konsekvensutredning till de lämnade rekommendationerna och ställningstagandena. Socialstyrelsen har därför inte kunnat göra en djupare analys av rekommendationerna i betänkandet. Socialstyrelsen instämmer dock i de allmänt hållna rekommendationer och ställningstaganden som E-delegation lämnar i betänkandet avseende:

- Digitala tjänster som förstahandsval
- Kostnadsfri grundläggande information
- Långsiktigt hållbar finansiering för gemensamma digitala tjänster
- Förstärkt förmågan att skapa juridiska förutsättningar för förvaltningsgemensam utveckling
- Behovet av balans mellan effektivitet och integritet
- Elektroniska underskrifter och andra formkrav
- Informationsutbyte vid försörjningsstöd

Socialstyrelsen ser också behov av ytterligare vägledning i frågan om sekretess vid outsourcing. Myndigheten avstår från att yttra sig i utredningens övriga delar.

Särskilt om vissa lämnade rekommendationer och ställningstaganden

2 Förutsättningar för att nå målen för e-förvaltningsutvecklingen

2.3.1 Digitala tjänster som förstahandsval

Socialstyrelsen instämmer i E-delegationens rekommendation om att digitala tjänster ska så långt det är möjligt och där det är relevant vara förstahandsval i den offentliga sektorns kontakter med medborgare och företag. Myndigheter har ett ansvar för att underlätta kontakten mellan den egna myndigheten och allmänheten. Detta ansvar utsträcker sig till alla medborgare och företag, även de som inte har möjlighet att använda sig av digitala kanaler i kontakten med myndigheter. Socialstyrelsen anser därför att det är viktigt att den enskilda myndigheten gör en grundlig konsekvensanalys innan digitala tjänster införs som ett förstahandsval. Det är också viktigt att de digitala tjänsterna utformas så att det blir enkla att använda samtidigt som de är informationssäkra och enkla att förvalta för myndigheten.

2.3.2 Kostnadsfri grundläggande information

Socialstyrelsen instämmer i E-delegationens rekommendation om att regeringen bör vidta åtgärder för att underlätta ett avgiftsfritt informationsutbyte mellan myndigheter. Socialstyrelsen anser dock att det finns flera större principiella frågor av juridisk karaktär och informationssäkerhetskaraktär som måste utredas vidare innan myndigheternas samlade informationsmängder kan betraktas som en myndighetsgemensam resurs. I detta måste skyddet för den personliga integriteten särskilt beaktas. Det är också oklart vad E-delegationen avser med grundläggande registerinformation, men av utredningen verkar även personuppgifter ingå.

Ett avgiftsfritt informationsutbyte mellan myndigheter leder rimligtvis till att fler uppgifter lämnas mellan myndigheterna. Socialstyrelsen vill i sammanhanget framhålla att det finns risk för att uppgifter som är avidentifierade och därför inte anses vara personuppgifter åter blir att betrakta som personuppgifter i de fall man lägger samman ett stort antal avidentifierade uppgifter. Genom bakvägsidentifikation kan detta då leda till att personer trots allt identifieras. Myndigheterna måste vara medvetna om att de i dessa fall kan komma att hantera personuppgifter och de krav som då ställs. Risken för att avidentifierade uppgifter blir personuppgifter blir större ju fler uppgifter som en myndighet har tillgång till.

Myndigheten välkomnar en översyn av avgiftsförordningen (1992:191) för att underlätta användandet av digitala kanaler för utlämnande av information.

2.3.6 Elektroniska underskrifter och andra formkrav

Socialstyrelsen instämmer med E-delegationens ställningstagande om att en genomgång av regler som kräver egenhändig underskrift eller fysiska original exemplar behövs för att undanröja onödiga hinder mot elektroniska rutiner. Myndigheten anser vidare att en sådan genomgång även bör inkludera en genomgång av när ett rättsligt krav på underskrift fyller en faktisk funktion och därför är nödvändig.

Regler som försvårar för Socialstyrelsen att utarbeta elektroniska tjänster finns t.ex. vid handläggning av de statsbidrag som myndigheten fördelar. Socialstyrelsen har vid ett flertal tillfällen efterlyst en förordningsändring som skulle göra det möjligt att ansöka om statsbidrag med en elektronisk underskrift. Krav på egenhändigt undertecknade ansökningar hindrar myndigheten från att kunna erbjuda en elektronisk tjänst för ansökan om statsbidrag.

2.3.7 Informationsutbyte vid försörjningsstöd

Socialstyrelsen instämmer med E-delegationens ställningstagande att de författningsändringar som genomförts när det gäller elektroniskt informationsutbyte mellan socialnämnder och andra myndigheter vid handläggning av ekonomiskt bistånd inte är tillräckliga och att det finns anledning att göra en författningsöversyn i den del där det fortfarande saknas lagligt stöd för socialnämnderna att utbyta information elektroniskt.

En rättsäker handläggning av ärenden rörande ekonomiskt bistånd innebär omfattande administration och är mycket resurskrävande. För att kunna bedöma om förutsättningar för rätt till bistånd är uppfyllda krävs noggranna utredningar och kontroller. För att frigöra tid för socialtjänstens personal att i första hand ge stöd till människor med försörjningsproblem är det angeläget att effektivisera handläggningen av ekonomiskt bistånd genom att förenkla informationsförsörjningen ytterligare.

När det gäller möjlighet till utökad elektronisk information från Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten Migrationsverket och Kronofogden ställer sig Socialstyrelsen positiv till detta.

I Socialstyrelsen yttrande över betänkandet Stöd och krav avseende arbetslösa personer som tar emot ekonomiskt bistånd (SOU 2015:44), ser Socialstyrelsen positivt på förslaget om direktåtkomst till fler uppgifter hos Arbetsförmedlingen. Socialstyrelsen menar att det kan effektivisera handläggningen av ansökningar om ekonomiskt bistånd och frigöra resurser, vilket torde kunna skapa mer utrymme för att ge stöd till den enskilde.

3 Analys av sekretess vid outsourcing

Socialstyrelsen ser behov av ytterligare vägledning i frågan om sekretess vid outsourcing. Myndigheten ställer sig tveksam till utredningens bedömning av att det i nuläget inte behövs en författningsreglering på området.

Övrigt

Socialstyrelsen anser att det är viktigt att det arbete som E-delegationen påbörjat också förs vidare samt att de kunskaper och det resultat som E-delegation hittills uppnått förvaltas. Myndigheten anser också att stöd bör lämnas till myndighets-

gemensamma satsningar för att driva på e-förvaltningsutvecklingen som t.ex. görs inom ramen för e-samverkansprogrammet.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Olivia Wigzell. I den slutliga handläggningen har chefsjuristen Lars Hobert, avdelningschefen Erik Höglund och enhetschefen Georg Lagerberg deltagit. Juristen Jenny Gaudio har varit föredragande.

SOCIALSTYRELSEN

Olivia Wigzell

Jenny Gaudio